

Návrh na přehlášení přírodní rezervace

CHLUM

Základní identifikační a popisné údaje o zchů

Základní identifikační údaje

Kód ZCHÚ: 129

Kategorie: Přírodní rezervace

IUCN – IV - řízená rezervace

Název: Chlum

Platný právní předpis nebo rozhodnutí o vyhlášení:

Vyhláška Ministerstva školství a osvěty ze dne 24. 2. 1947 (č. B-16.637/47-III/1). Přehlášeno v roce 1992 vyhláškou č. 395/1992 Sb. ze dne 11.06.1992 s účinností od 13.08.1992.

Údaje o lokalizaci území

Kraj: Karlovarský

Obec s rozšířenou působností: Karlovy Vary

Obec: Pšov

Katastrální území: Chlum u Novosedel

Příloha: M 1 - Orientační mapa s vyznačením území

Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Údaje ze stránek ČUZK, nahlížení do KN, platné 2019.

Zvláště chráněné území

Katastrální území: Chlum u Novosedel

Parcela číslo dle KN	Druh pozemku dle KN	Způsob využití	Výměra v ZCHÚ (m2)	Výměra celková (m2)
1621/1	pozemkové v KN	lesní pozemek	360545	3325834
1623	pozemkové v KN	Ostatní plocha	7123	14710
1610	pozemkové v KN	lesní pozemek	34770	859434

Ochranné pásmo

Původní ochranné pásmo bylo stanoveno ze zákona jako pás kolem zvláště chráněného území o průměru 50 m. U nově přehlašované plochy se ochranné pásmo nezřizuje.

Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	12,08; 39,53*			
vodní plochy			zamokřená půda	
			rybník nebo nádrž	
			vodní tok	
trvalé travní porosty				
orná půda				
ostatní zemědělské pozemky				
ostatní plochy	0,23; 0,71*			
zastavěné plochy a nádvoří			neplodná půda	
			ostatní způsoby využití	
plocha celkem	12,31; 40,24*			

*Výměra ZCHÚ po přehlášení.

Překryv území s jinými chráněnými územími

IPA - botanicky významné území Chlumská hora; kategorie lesa ochranného (zákon č. 289/95 Sb.)

Předmět ochrany ZCHÚ

Předmět ochrany podle zřizovacího předpisu

PR Chlum byla zřízena pro udržení původního dřevinného porostu a původní květeny.

předmět ochrany ZCHÚ – současný stav

Předmětem ochrany je mozaika teplomilných doubrav, sutí a suťových lesů s výskytem řady chráněných a ohrožených druhů rostlin, zejména s populací endemického jeřábu manětínského (*Sorbus rhodantha*). V současné době není jeřáb manětínský zvláště chráněným druhem. V případě jeho zařazení mezi zvláště chráněné druhy bude potřeba provést změnu hranic ZCHÚ tak, aby zahrnovali celou populaci jeřábu. Gró populace leží totiž mimo současné hranice ZCHÚ. Podrobný botanický inventarizační průzkum byl proveden v roce 2005 (Melichar et Masopustová 2005).

A. Společenstva nacházející se v PR Chlum

Název společenstva	Podíl plochy v ZCHÚ (%)	Popis biotopu společenstva
<i>Aceri-Carpinetum</i> L4 Suťové lesy = 9180 Lesy svazu <i>Tilio-Acerion</i> na svazích, sutích a v roklich - prioritní stanoviště	35	původní porosty listnáčů na sutinách a historických důlních odvalech
<i>Sorbo torminalis-Quercetum</i> L6.5 Acidofilní teplomilné doubravy	50	původní porosty dubů na svazích s drobnými výchozy
<i>Alyso-Festucion pallentis</i> T3.1 Vegetace s kostřavou sivou (<i>Festuca pallens</i>) = 6190 Panonské skalní trávníky (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)	2	otevřené trávníky skalnatých svahů
<i>Vincetoxico hirundinariae-Origanetum vulgaris</i> T4.1 Suché bylinné lemy	2	teplomilné suché trávníky na okrajích skalnatých sutí, na světlinách - postupně zarůstá dřevinami
<i>Asplenion septentrionalis</i> S1.2 Štěrbínová vegetace silikátových skal a drolin = 8220 Chasmoftytická vegetace silikátových skalnatých svahů	2	vegetace skalních výchozů s přechody do otevřených trávníků skalnatých svahů

Hlavním motivem ochrany jsou společenstva teplomilných doubrav, skalní teplomilné vegetace a suťových lesů na čedičovém kopci. Jedná se o mozaiky teplomilných doubrav přecházející v dubohabřiny a na sutích ve spodní části rezervace do suťových javořin.

Asociace *Sorbo torminalis-Quercetum*: L6.1 - přirozené porosty teplomilných doubrav na exponovaném čedičovém svahu Chlumské hory. Jednotka má blízko k asociaci *Sorbo torminalis-Quercetum* a v nižších partiích se prolíná s jednotkou *Stellario-Carpinetum*. Vyskytuje se na prudkých slunných skalnatých svazích s dominantním dubem zimním (*Quercus petraea*). Vtroušeny jsou dub cerový (*Quercus cerris*), borovice lesní (*Pinus sylvestris*), lípa srdčitá (*Tilia cordata*), javor mléč (*Acer platanoides*), jeřáb ptačí a manětínský (*Sorbus aucuparia*, *S. rhodantha*). Keřové patro je méně vyvinuto, místy však vytváří souvislejší porosty, zejména na otevřených plochách, kde je iniciálním stádiem teplomilných doubrav. Zde jsou hojné hlohy (*Crataegus* spp.), růže šípková (*Rosa canina* agg.), zimolez obecný (*Lonicera xylosteum*), líska obecná (*Corylus avellana*), svida krvavá (*Cornus sanguinea*) a dřín obecný (*Cornus mas*). Na skalních výchozech se vyskytuje i skalník celokrajný (*Cotoneaster integerrimus*). V bylinném patře jsou místy hojné lipnice hajní (*Poa nemorosa*), válečka prapořitá (*Brachypodium pinnatum*), třtina rákosovitá (*Calamagrostis arundinacea*) a tolitá lékařská (*Vincetoxicum hirundinaria*). Vtroušené jsou např. řimbaba chocholičnatá (*Pyrethrum corymbosum*), silenka níčí (*Silene nutans*) a smolnička obecná (*Lychnis viscaria*). Roztroušeně se vyskytují druhy mezofilních listnatých lesů a v porostu *Robinia pseudacacia* jsou hojnější nitrofilní druhy. V porostu jsou časté skalní výchozy a světliny s bazofilní vegetací efemér a sukulentů.

Asociace *Aceri-Carpinetum*: L4 - pro kamenité úpatní polohy Chlumské hory je typické vyvinuté společenstvo suťového lesa. Jedná se o druhově bohaté společenstvo s přirozenou skladbou jak prostorovou, tak druhovou, a o sukcesně starší fytocenózy s hustým zápojem stromového patra.

Převládají lípa srdčitá a velkolistá (*Tilia cordata*, *T. platyphyllos*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*), jilm horský (*Ulmus glabra*), vtroušeny jsou dub zimní a letní (*Quercus petraea*, *Q. robur*). Keřové patro je tvořeno zmlazujícími dřevinami stromové etáže a zejména pak lískou obecnou (*Corylus avellana*). Dále jsou zde přítomny zimolez obecný (*Lonicera xylosteum*), angrešt srstka (*Ribes uva-crispa*), lýkovec jedovatý (*Daphne mezereum*). Pokryvnost bylinného patra závisí na stupni sukcese. Typické jsou druhy mezofilních lesů - jaterník podléžka (*Hepatica nobilis*), kopytník evropský (*Asarum europaeum*), svízel lesní a vonný (*Galium sylvaticum*, *G. odoratum*), plicník tmavý (*Pulmonaria obscura*), samorostlík klasnatý (*Actaea spicata*), bažanka vytrvalá (*Mercurialis perennis*), pitulník žlutý (*Galeobdolon luteum*) a druhy nitrofilní - kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), kakost smrdutý (*Geranium robertianum*) a místy je hojnější medovník meduňkolistý (*Melittis melissophyllum*). Místy se fragmentálně vyskytují nezapojené světliny s vegetací efemér a sukulentů sukcesně přecházející v teplomilné doubravy. Porosty zasahují i mimo ZCHÚ.

Svaz *Alysso-Festucion pallentis*: T3.1 - vzácné maloplošné společenstvo vyvinuté na výslunných skalních výchozech. Vegetace je sporadická s česnekem šerým horským (*Allium senescens* subsp. *montanum*), sleziníkem severním (*Asplenium septentrionale*), lipnicí úzkolistou (*Poa angustifolia*), mochnou jarní a stříbrnou (*Potentilla tabernaemontani*, *P. argentea*), rozchodníkem skalním (*Sedum reflexum*). Dochází k náletům jeřábu břeku (*Sorbus torminalis*) a trnky obecné (*Prunus spinosa*).

Asociace *Vincetoxico hirundinariae-Origanetum vulgare*: T4.1 - společenstvo je fragmentálně vyvinuté na mělkých skeletovitých půdách na úpatí skalních srubů na výslunných místech. Jedná se o málo vyvinuté společenstvo s druhy svazu *Alysso-Festucion pallentis*, *Bromion erecti* a *Alysso alyssoides-Sedion albi*. Z diferenciálních druhů je přítomen kakost krvavý (*Geranium sanguineum*), bělozářka větvitá (*Anthericum ramosum*), dobromysl obecná (*Origanum vulgare*), jetel alpský (*Trifolium alpestre*) a řimbaba chocholičnatá (*Pyrethrum corymbosum*), dále pupava obecná (*Carlina vulgaris*), rmen barvířský (*Anthemis tinctoria*) a oman hnidák (*Inula conyza*). Porosty silně zarůstají nálety křovin, především svídou krvavou (*Cornus sanguinea*), hlohy (*Crataegus* sp. div.) a růžemi (*Rosa* sp. div.).

Zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů a druhy zasluhující pozornost nacházející se v PR Chlum

Název druhu	Aktuální početnost	Stupeň ohrožení *	Popis biotopu druhu
okrotice červená (<i>Cephalanthera rubra</i>)	vzácně, jedinci	§SO, C2	rozvolněná doubrava ve východní části
lilie zlatohlavá (<i>Lilium martagon</i>)	roztroušeně	§O, C3	především na úpatí svahů v suťových lesích i v doubravách a na vrcholovém plató
medovník meduňkolistý (<i>Melittis melissophyllum</i>)	roztroušeně	§O, C3	především na úpatí svahů v suťových lesích i ve spodní části doubrav
pupava Biebersteinova	vzácně	C1	světliny teplomilné doubravy, okraje

(<i>Carlina biebersteinii</i>)			slunných sutin
jeřáb manětínský (<i>Sorbus rhodantha</i>)	roztroušeně	C1	stráně s teplomilnou doubravou
dub cerový (<i>Quercus cerris</i>)	vzácně	C2	stráně s teplomilnou doubravou
jalovec obecný (<i>Juniperus communis</i>)	vzácně	C3	skalní výchozy a stráně s teplomilnou doubravou
hrachor horský (<i>Lathyrus linifolius</i>)	vzácně	C3	podrost teplomilných doubrav a osluněné skalní světliny
bělolist rolní (<i>Filago arvensis</i>)	vzácně	C3	osluněné skalní
hnilák smrkový (<i>Monotropa hypopitys</i>)	vzácně	C3	z lokality jej udává Šteklová (1978)
ožanka hroznatá (<i>Teucrium botrys</i>)	roztroušeně	C3	podrost teplomilných doubrav a osluněné skalní světliny
vikev hrachovitá (<i>Vicia pissiformis</i>)	vzácně	C3	(Melichar et
čáp černý (<i>Ciconia nigra</i>)		§SO	(Žán 1980), hnízdí
ještěrka obecná (<i>Lacerta agilis</i>)		§SO	(Žán 1980)
plšík lískový (<i>Musccardinus avellanarius</i>)		§SO	(Žán 1980)
slepýš křehký (<i>Anguis fragilis</i>)		§SO	(Žán 1980)
užovka hladká (<i>Coronella austriaca</i>)		§SO	(Žán 1980)
včelojed lesní (<i>Pernis apivorus</i>)		§SO	(Žán 1980)
otakárek ovocný (<i>Ipichlides podalirius</i>)		§O	(Žán 1980)
ropucha obecná (<i>Bufo bufo</i>)		§O	(Žán 1980)
veverka obecná (<i>Sciurus vulgaris</i>)		§O	(Žán 1980)
přástevník kostivalový (<i>Euplagia quadripunctaria</i>)		Naturový druh	(Žán 1980)

Další významné druhy:

jedle bělokorá (*Abies alba*) - C4 - druh vyžadující pozornost, roztroušeně

česnek šerý horský (*Allium senescens* subsp. *montanum*) - C4 - druh vyžadující pozornost, roztroušeně na skalnatých světlinách

rmen barvířský (*Anthemis tinctoria*) - C4 - druh vyžadující pozornost, roztroušeně v doubravě

bělozářka větvitá (*Anthericum ramosum*) - C4 - druh vyžadující pozornost, roztroušeně na světlinách

bodlák níci (*Carduus nutans*) - C4 - druh vyžadující pozornost, vzácně na slunných skalnatých světlinách

skalník celokrajný (*Cotoneaster integerrimus*) - C4 - druh vyžadující pozornost, vzácně na slunných skalních výchozech

lýkovec jedovatý (*Daphne mezereum*) - C4 - druh vyžadující pozornost, roztroušeně na úpatí svahu

kruštík širokolistý (*Epipactis helleborine*) - C4 - druh vyžadující pozornost, z lokality jej udává Šteklová (1978)

kostrava sivá (*Festuca pallens*) - C4 - druh vyžadující pozornost, vzácně na slunných skalních výchozech

kakost krvavý (*Geranium sanguineum*) - C4 - druh vyžadující pozornost, vzácně na slunných světlinách

hlístník hnízdák (*Neotia nidus-avis*) - C4 - druh vyžadující pozornost, roztroušeně na úpatí svahu

smldník jelení (*Peucedanum cervaria*) - C4 - druh vyžadující pozornost, z lokality jej udává Šteklová (1978)

prvosenka jarní (*Primula veris*) - C4 - druh vyžadující pozornost, vzácně na slunných světlinách a v doubravách

hrušeň polnička (*Pyrus pyraster*) - C4 - druh vyžadující pozornost, vzácně na slunných skalních výchozech a v doubravách

jeřáb břek (*Sorbus torminalis*) - C4 - druh vyžadující pozornost, vzácně v doubravách

jetel alpský (*Trifolium alpestre*) - C4 - druh vyžadující pozornost, vzácně na slunných skalních výchozech a v doubravách

rozrazil jarní (*Veronica verna*) - C4 - druh vyžadující pozornost, vzácně na slunných skalních výchozech

Cíl ochrany

Základním dlouhodobým cílem péče je zabezpečit a udržet přirozený vývoj území, tj. zachování druhově a prostorově přirozených a přírodě blízkých lesních porostů s typickou druhovou skladbou, které budou jen minimálně ovlivňovány hospodářskými zásahy, v mozaice se suťovými poli, lesními výslunnými světlinami, křovinami a skalkami. Cílem je zároveň zachování a udržení dostatečných populací všech zvláště chráněných a ohrožených druhů vyjmenovaných v části předměty ochrany. Zejména se jedná o významné populace endemického jeřábu manětínského (*Sorbus rhodantha*).

